

KUSTBEVAKNINGEN

Organisatorisk enhet
Rätts- och
säkerhetsenheten

Handläggare
Anna-Clara Eriksson

Justitiedepartementet
Enheten för migrationsrätt
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Datum
2021-09-08

Dnr
2021-1617:2

Informationssäkerhetsklassificering
Begränsat skyddsvärde

Ert datum
2021-06-16

Er referens
Ju2021/02390

Remiss av Ds 2021:19 Anpassning av svensk rätt till EU:s nya system för reseuppgifter och resetillstånd Etias

Kustbevakningens tillgång till uppgifter i Etias

Kustbevakningen kommer att ges åtkomst till Etias för att genomföra sökningar i systemet i egenskap av dels gränsmyndighet i samband med in- och utresekontroller vid de yttre gränserna, dels invandringsmyndighet vid inre utlänningskontroller.

Myndigheten kommer också att vara en av de myndigheter som hos den centrala åtkomstpunkten kan begära åtkomst till uppgifter i Etias centrala system i syfte att förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda terrorism eller andra grova brott.

Vidare ges myndigheten i den gränsförvaltande verksamheten genom interoperabilitetskomponenten ESP (European Search Portal) åtkomst till sådana identitetsuppgifter i Etias som lagras i det centrala identitetsregistret CIR.

Synpunkter på promemorian

Förhandsanmälan från sjöfarten

Enligt 6 kap. 9 § utlänningsförordningen (2006:97) är Kustbevakningen den myndighet som ska ta emot förhandsanmälan enligt bilaga 6 punkt 3 till Europaparlamentet och rådets förordning (EU) 2016/399¹.

Efter att förhandsanmälningarna kommit in till Kustbevakningen kontrolleras de idag genom framför allt en registersökning i SIS men även mot vissa andra system. Uppgifterna används sedan för att göra en riskbedömning för att bland annat avgöra om eller hur ett fartyg ska kontrolleras. Uppgifterna används av både Polismyndigheten och Kustbevakningen.

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 av den 9 mars 2016 om en unionskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna)

Promemorian innehåller inte några överväganden avseende den här delen av gränskontrollen. Vi önskar därför ett förtydligande av om förhandsanmälningarna, vid behov, kan kontrolleras även mot Etias.

Ansvar för det nationella gränssnittet och åtkomst till Etias informationssystem

I promemorian föreslås att Polismyndigheten bör utses till nationell Etias-enhet. Om förslaget antas, följer det av förordningen att Polismyndigheten ska vara personuppgiftsansvarig och ha ett centralt ansvar för Sveriges behandlingar av personuppgifter i Etias centrala system.

I avsnittet om personuppgiftsansvar och registerförare (s. 105) anges att förordningen inte ger någon tydlig vägledning om det centrala ansvarets omfattning. Enligt utredaren kan det dock antas att åtgärder som listas i artikel 76 ingår i det centrala ansvaret, i den mån ansvaret inte åvilar någon av de andra behöriga myndigheterna.

De åtgärder som listas i artikel 76 avser medlemsstaternas ansvar för bl. a. den nationella uppkopplingen till det nationella gränssnittet för anslutning till Etias centrala system och förvaltningen av och arrangemangen för hur bemyndigad personal vid de behöriga nationella myndigheterna ska ges åtkomst till Etias informationssystem. Förordningen föreskriver ingen skyldighet för medlemsstaterna att utse en nationell myndighet med ansvar för gränssnittet mot och åtkomst till systemet. Ett sådant krav gäller däremot för andra gränsförvaltnings-system, däribland EU:s nya in- och utresesystem, EES.² I konsekvens härmed föreslås i Ds 2021:9 Anpassning av svensk rätt till EU:s nya in- och utresesystem att Polismyndigheten utses till den nationella myndighet som ska tillhandahålla de behöriga myndigheterna åtkomst till in- och utresesystemet.³

Vi vill understryka att det för Sveriges införande och förvaltning av Etias är angeläget att ansvarsfördelningen mellan de behöriga svenska myndigheterna är tydlig. Även om det, till skillnad från vad som gäller för EES, inte finns något EU-rättsligt krav att Sverige ska utse en ansvarig myndighet, måste det i fråga om Etias uttryckligen regleras att det är Polismyndighetens uppgift att ansvara för det nationella gränssnittet och myndigheternas åtkomst till systemet.

Kustbevakningen har, avseende det i Ds 2021:9 redovisade förslaget att Polismyndigheten ges uppgiften att tillhandahålla de behöriga myndigheterna åtkomst till EES, i remissvar framfört att det saknas överväganden vad som omfattas av begreppet ”tillhandahållande” och att Kustbevakningen anser att det bör utvecklas.⁴ Vi anser, beträffande nu aktuell promemoria, att det på motsvarande sätt finns behov av att närmare belysa vad Polismyndighetens ansvar för gränssnitt och åtkomst till Etias innebär.

² Artikel 38.2 EES-förordningen (Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) 2017/2226 av den 30 november 2017 om inrättande av ett in- och utresesystem för registrering av in- och utreseuppgifter och av uppgifter om nekad inresa för tredjelandsmedborgare som passerar medlemsstaternas yttre gränser, om fastställande av villkoren för åtkomst till in- och utresesystemet för brottsbekämpande ändamål och om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och förordningarna (EG) nr 767/2008 och (EU) nr 1077/2011).

³ Ds 2021:9 Anpassning av svensk rätt till EU:s nya in- och utresesystem, avsnitt 8.2 (s. 78 f).

⁴ Kustbevakningens remissvar avseende Ds 2021:9 Anpassning av svensk rätt till EU:s nya in- och utresesystem 2021-05-21, KBV dnr 2021-687.

Vi vill, i likhet med vad vi anfört i remissvaret avseende Ds 2021:9, framhålla att det är viktigt att skapa effektiva systemlösningar för att nyttja statens resurser. Det är viktigt att undvika parallella arbeten med utveckling eller upphandling avseende samma system på flera myndigheter. Det är inte heller samhällsekonomiskt försvarbart att Kustbevakningen ska utveckla mobila applikationer på egen hand. För att vi ska kunna bidra till Polismyndighetens kontrollverksamhet enligt 9 kap. 1 och 9 §§ utlänningslagen (2005:716), eller använda system för brottsbekämpande ändamål, är det en förutsättning att myndigheten tillhandahålls nödvändigt systemstöd och utrustning. Vi anser därför att det bör förtydligas att Polismyndigheten har ett ansvar att skapa förutsättningar för en helhetslösning för de systemlösningar som behövs inom gränsförvaltningen - sökportaler, teknisk utrustning och mobila applikationer.

Konsekvenser

I konsekvensanalysen (s. 138 f) anges beträffande ekonomiska konsekvenser att den nya regleringen inte kan antas medföra någon omfattande kostnadsökning för de gränsbevakande myndigheterna i arbetet med gränskontrollen. Om kostnadsökningar ändå uppkommer bedöms dessa inte vara större än att de ryms inom myndigheternas befintliga anslag. De myndigheter som ska ha åtkomst till systemet kommer också att i viss mån behöva utbilda personal. Kostnaderna för myndigheterna kan dock anses vara av sådan storleksordning att de ryms inom befintliga anslag.

Vi vill framhålla att Kustbevakningen redan har ett ansträngt ekonomiskt läge och att myndigheten de kommande åren kommer få ett underskott. Det kan därför bli problematiskt att lyfta in tillkommande arbetsuppgifter och ytterligare kostnader utan anslagsökning.

Ett flertal IT-system avseende framför allt gränskontroll kommer införas eller utvecklas de närmaste åren. Sammantaget leder detta till en hög arbetsbelastning för myndigheten sett till vår mer begränsade roll i gränsförvaltningen.

I många situationer kommer Kustbevakningen att vara beroende av Polismyndigheten och deras stöd vid införande, utveckling och förvaltning. Det är dock otydligt vad Polismyndighetens ansvar att tillhandahålla systemen innebär; om och i vilken utsträckning Polismyndigheten kommer att tillhandahålla IT-stöd med både teknisk utrustning och mobila applikationer tillsammans med övriga förutsättningar som utbildning och arbetsmetoder för de nya uppgifterna. Det är därför svårt att förutse vilka ekonomiska konsekvenser införandet och användningen av de nya IT-systemen inom gränsförvaltningen totalt sett kommer innebära för Kustbevakningen.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektör Therese Mattsson. I ärendets handläggning har deltagit avdelningschefen för metodutveckling Per-Arne Strand, chefen för enheten för metodutveckling sjöövervakning Kent Edlund, verksamhetsutvecklaren Anders Litzén, gränskontrollhandläggaren Johan Eklund, den strategiska rådgivaren Annika Wikingsson och verksjuristen Anna-Clara Eriksson, föredragande.

Therese Mattsson

Anna-Clara Eriksson

Extern digital kopia till:

Justitiedepartementet, enheten för samordning av samhällets krisberedskap

Justitiedepartementet, enheten för lagstiftning om allmän ordning och säkerhet och samhällets krisberedskap (L4)

Justitiedepartementet, enheten för migrationsrätt (L7)

Intern digital kopia till:

Ledningsgruppen, ledamöter

SRAT

TULL KUST

SEKO